

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Doorkiesnummer

Behandeld door
E. Leppink

Datum
01 oktober 2019

Onderwerp
Reactie Strategisch Beleidsplan Twence 2020-2023

Geachte raadsleden,

In het politiek beraad van 10 september jl. heeft Twence een toelichting gegeven op het concept strategisch beleidsplan Twence 2020-2023. U heeft tevens kennis kunnen nemen van de conceptreactie van het college en in het politiek beraad heeft u uw gedachten hierover met de betrokken portefeuillehouders gedeeld.

Het college heeft uw inbreng betrokken bij de definitieve reactie aan de directie van Twence. Via deze raadsbrief brengen wij u hiervan op de hoogte.

Onze reactie op het concept strategisch beleidsplan Twence 2020-2023

Hierbij geven wij onze reactie op het concept strategisch beleidsplan, onderverdeeld naar de volgende onderwerpen:

1. Strategische doelstelling

Als belangrijkste doelstellingen van het concept strategisch beleidsplan worden genoemd het leveren van een actieve en substantiële bijdrage aan de duurzame regionale energievoorziening en het produceren van meer waardevolle grondstoffen uit afval en biomassa, om daarmee de grondstofkringlopen te sluiten. Dit betekent dat Twence als kerntaak heeft de productie van grondstoffen en (duurzame) energie. Wij wijzen deze strategische doelstelling af en zijn van mening dat de kerntaak van Twence niet de productie van grondstoffen en (duurzame) energie moet zijn, maar een duurzame verwerking van afval en recycling daarvan (Cradle to Cradle, afval is grondstof). De productie van (duurzame) energie is ondergeschikt aan (duurzame) afvalverwerking en recycling en daardoor geen kerntaak. Voorts heeft het college van B&W zich op het standpunt gesteld dat Twence zich ook zou moeten richten op innovaties op het gebied van nascheiding van PMD.

2. Publiek belang en aandeelhouderschap

Twence draagt bij aan de maatschappelijke, economische en duurzame ontwikkeling van de regio Twente. Een sterke en duurzame regio is zeker een breed gedragen maatschappelijk belang. De kernvraag is echter of gemeentes via een 'eigen' onderneming significante commerciële activiteiten moet ontwikkelen die gericht zijn op het leveren van diensten aan ondernemingen en aan de agrarische sector. Wij beantwoorden deze vraag ontkennend. Waar het bij de oprichting van Twence vooral ging om de verwerking van restafval in een kapitaalintensieve installatie, gaat het nu veel meer om een duurzame verwerking van huishoudelijk afval. Een duurzame verwerking (circulaire economie) waar private partijen ook steeds meer een belang in zien. Wij zien hierin geen publieke taak en vinden publiek aandeelhouderschap als zodanig niet langer passend.

Op basis van het concept-Strategisch Beleidsplan zal de toegevoegde waarde van de gemeentelijke aandeelhouders voor Twence steeds minder worden. De markt voor afvalverwerking is in toenemende mate afhankelijk van internationale ontwikkelingen, reguleringen en beslissingen van private partijen.

Twence wil zich meer gaan toelagen op de productie van grondstoffen en (duurzame) energie, de laatste jaren voornamelijk met afval van buiten de regio. Bemoeienis van de lokale overheid via het aandeelhouderschap is niet persé noodzakelijk om ervan verzekerd te zijn dat het publieke belang wordt gediend. In principe willen wij als gemeente alleen regie houden op ons afvalbeleid en verder geen bemoeienis hebben met de uitvoering, zeker niet als de markt daartoe in staat is.

Overigens vragen wij ons af in hoeverre de uitgangspunten van het concept strategische beleidsplan, met daar waar het gaat om de regionale duurzaamheidsambities van Twence, ook voor Stadt Munster aantrekkelijk zijn.

3. Investerings/businesscase

Wij begrijpen goed dat een onderneming moet investeren om continuïteit te kunnen waarborgen, maar dit moet wel verantwoord gebeuren. Met verantwoord bedoelen wij passend bij de kerntaak van de onderneming en met zekerheid over een minimaal te behalen rendement, gebaseerd op reële aannames. Wij benadrukken derhalve het belang van goede businesscases.

Verder constateren wij dat de invloed van de aandeelhouders op investeringsbeslissingen vrij beperkt is. Gelet op de omvang van de investeringen, de hiermee gepaard gaande risico's, de ontwikkelingen in de markt en het feit dat de aandeelhouders van Twence, met de wens van Almelo en Oldenzaal om uit te treden, niet langer een eensluidende aandeelhoudersstrategie nastreven, achten wij nauwere betrokkenheid van aandeelhouders bij investeringsbeslissingen wenselijk. In ieder geval zouden de criteria voor investeringsbeslissingen, ten aanzien van rendement, risico's en duurzaamheidsprestaties, explicieter omschreven moeten worden. De aandeelhouders moeten de mogelijkheid hebben deze criteria periodiek te (her)bevestigen en in de gelegenheid worden gesteld om bij voorkeur vooraf, doch in ieder geval achteraf, te beoordelen in hoeverre projecten aan de gestelde criteria voldoen.

4. Continuïteit van de onderneming

Het bedrijfseconomische perspectief dat wordt gepresenteerd is positief. Maar de wijze waarop dat bereikt wordt kent mogelijk meer risico's dan de huidige exploitatie van Twence. Veel zal afhangen van langetermijn afspraken, de energiemarkt en het effect van nieuwe technologie of bedrijfsprocessen die worden geïntroduceerd. De afhankelijkheid van (duurzaamheids-)subsidies wordt eerder groter dan kleiner. Bovendien zien wij een risico in de verdere diversificatie van bedrijfsactiviteiten. Naast het risico dat dit ten koste gaat van de focus op de kerntaken van Twence, zullen als gevolg van de voorgenomen investeringen in duurzaamheid de bedrijfseconomische parameters van de onderneming veranderen en ontstaan er mogelijk nieuwe risico's voor de continuïteit en de winstgevendheid van de onderneming. Hier komt bij dat de onderneming, rekening houdend met de complexiteit van de volledig commerciële en internationale markt waarin zij opereert, vanuit gemeenten steeds moeilijker aan te sturen valt. Omdat wij de activiteiten van Twence niet zien als publieke taak, vinden wij een toename van het risicoprofiel, met meer markt gerelateerde risico's, niet wenselijk.

5. Regionale duurzaamheidsbevorderaar

Twence wil een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening. Op basis van afspraken met het rijk mag 54 % van de energie die door Twence wordt geproduceerd uit de verbranding van restafval, als duurzaam worden aangemerkt. De vraag is hoe lang een dergelijk afspraak nog stand kan houden gezien de doelen voor CO2-reductie. De afvalverwerking c.q. productie van energie door Twence door middel van afvalverbranding draagt niet bij aan de CO2-reductie (evenals de 46% die niet als duurzame energie mag worden bestempeld). Almelo heeft voor het jaar 2020 de inkoop van energie Europees aanbesteed. Dit betreft wel gegarandeerd duurzaam opgewekte energie. Wij adviseren de directie van Twence in het strategisch beleidsplan meer inzicht te geven in de daadwerkelijk gerealiseerde en in de toekomst te realiseren energieproductie, onderverdeeld naar energieproductie uit afvalverwerking en daadwerkelijk duurzame energieproductie (zon, wind, bio).

6. Verlenging afvalcontracten